

VOORWOORD

Dit eerste deel van MEIJERS' verzamelde privaatrechtelijke opstellen verschijnt nog in het jaar, waarvan de zomer in de herinnering van velen getekend zal blijven door zijn heengaan. Deze korte termijn is vooral te danken aan het feit, dat de uitgave daarvan tijdens zijn leven en met zijn medewerking kon worden voorbereid. Als voorzitter van het bestuur van de stichting Universitaire Pers Leiden — tot stand gekomen op zijn initiatief en tot het laatst toe bevoorrecht met zijn warme belangstelling en energieke leiding — was hij immers, zij het na aarzeling, gezwicht voor de uit die kring voortgekomen aandrang om goed te keuren, dat een aantal van zijn privaatrechtelijke opstellen zouden worden gebundeld. Een plan, dat in tijdsorde samenviel met elders gerezen voornemens om uitgaven te bezorgen van zijn annotaties op de arresten van de Hoge Raad, verschenen in de „Nederlandse Jurisprudentie”, en van een aantal van zijn rechtshistorische opstellen.

Kreeg de uitgave hierdoor reeds een natuurlijke begrenzing, beperkt als zij immers zou worden tot de opstellen over hedendaags burgerlijk recht, tot een tweede beperking dwong de enorme omvang van het enkel hierop betrekking hebbende oeuvre. Een volledige nieuwe publicatie daarvan zou immers in zo vele delen moeten verschijnen, dat de aanschaffingsprijs bij de gestegen drukkosten veel te hoog zou worden. Anderzijds zou het maken van een keuze hieruit voor ieder ander dan de auteur zelf een hachelijke onderneming hebben betekend. Te hachelijker waar deze laatste zich bij zijn leven meer dan eens sceptisch heeft uitgelaten over de dienst, welke men iemand bewijst door na zijn overlijden zijn verspreide geschriften te onderwerpen aan een selectie, die hij zelf niet meer kan goedkeuren. Niet zelden wordt zodoende immers herdrukt wat de auteur liever in een vergeten hoek had laten liggen, of, omgekeerd, achterwege gelaten wat hernieuwde publicatie had verdiend.

Wij kunnen dan ook niet dankbaar genoeg zijn, dat MEIJERS de keuze uit zijn eigen privaatrechtelijke geschriften zelf heeft kunnen en willen maken en zijn volledige instemming heeft gehecht aan inhoud en indeling van de daarvoor ontworpen drie bundels. Conform dit ontwerp verschijnen in dit eerste deel de opstellen over algemene onderwerpen, huwelijksgoederenrecht en erfrecht, terwijl een tweede bundel de opstellen over zakenrecht en bewijsrecht, een derde die over verbintenissenrecht en internationaal privaatrecht zal bevatten.

Van de overwegingen, welke tot deze selectie hebben geleid en die besproken

zijn tussen MEIJERS en degenen, die hem bij het opzoeken en verzamelen der teksten behulpzaam waren, vermelden wij, dat in de eerste plaats is gelet op de actualiteit van de behandelde onderwerpen. Dat wil zeggen, dat bij voorkeur zijn opgenomen bijdragen, waarvan de invloed op de rechtspraak kan worden nagewezen, of waarin rechtsvragen worden behandeld, waarover nog steeds controversen bestaan. In vele gevallen moest een keuze worden gemaakt uit verschillende artikelen over hetzelfde onderwerp; meestal is dan het meest uitvoerige opgenomen. Niet herdrukt zijn die opstellen, welke naderhand, zij het hier en daar in gewijzigde vorm, een plaats vonden in zijn bewerking van ASSER's Erfrecht, terwijl uitsluitend vanwege hun lengte achterwege moesten blijven de prae-adviezen, welke hij schreef voor de Nederlandse Juristen Vereniging en voor de Broederschap van Notarissen. Van de besprekingen, welke hij wijdde aan het werk van anderen, met name aan in druk verschenen prae-adviezen, zijn slechts opgenomen die, waarin de recensent een afwijkende mening verkondigde.

Bij het overleg, tijdens MEIJERS' leven gevoerd over deze uitgave, rees het voornemen aan de tekst van de opstellen een aantal voetnoten toe te voegen, waarin een overzicht van later verschenen jurisprudentie zou worden gegeven. Dit voornemen, waarvan de uitvoering in de practijk al op enige bezwaren was gestuit, kon na zijn overlijden geen doorgang meer vinden. Evenmin als bij de keuze van opstellen kon immers bij het aanbrengen van deze noten de goedkeuring van de schrijver worden gemist. Wij, die ons op verzoek van de uitgever hierna met het bezorgen van de uitgave hebben belast, hebben als onze enige taak dan ook beschouwd het door de schrijver zelf goedgekeurde schema voor de samenstelling der bundels uit te voeren. Slechts op één punt hebben wij gemeend hiervan te mogen afwijken. En wel door in het eerste deel zo volledig mogelijk op te nemen wat van zijn hand in druk is verschenen over de herziening van het Burgerlijk Wetboek. Het oorspronkelijke schema bevatte slechts de artikelen, welke betrekking hebben op de wijzigingen, die het B.W. sinds 1838 heeft ondergaan. Wij hebben deze laten voorafgaan door het vermaarde artikel „Het feilloze deel van ons Burgerlijk Wetboek”, opgenomen in W. P. N. R. 3031 en door zijn voorwoord in de NOMOS-bundel van 1934. Voorts zijn, met het oog op de actuele betekenis, toegevoegd de redevoeringen, welke MEIJERS hier te lande en in het buitenland heeft gehouden over de komende herziening van de Nederlandse wetgeving. Tenslotte besloten wij een bijgewerkte herdruk van de in 1935 samengestelde bibliographie van zijn werken in het derde deel van deze verzameling op te nemen.

Het was MEIJERS' gewoonte om bij het exemplaar dat hij van zijn publicaties bewaarde, aantekeningen te maken. Waar het handschrift daarvan kon worden ontcijferd en het verband met de tekst kon worden vastgesteld, zijn deze aantekeningen in de thans verschijnende herdruk toegevoegd als extra, tussen teksthaken gedrukte, noten.

De grote ontroering, die zijn heengaan in ons land en daarbuiten, waarlijk niet alleen bij juristen, heeft te weeg gebracht, is mede tot uitdrukking gekomen in de stroom van artikelen en beschouwingen, waarin zijn betekenis als jurist, als denker en als mens in het algemeen is herdacht. Vier jaren te voren, bij zijn afscheid als hoogleraar, werd een aflevering van het R. M. Themis geheel aan hem gewijd. Menigeen, die bij een van deze gelegenheden sprak of schreef, getuigde uitdrukkelijk van zijn onvermogen om een volledig beeld van zijn persoon op te roepen. Te minder, menen wij, is het aan ons te trachten in deze regelen een nieuwe poging daartoe te wagen.

Aan velen, die bij het bezorgen van de uitgave behulpzaam waren, of faciliteiten daarvoor verleenden, zijn wij dank verschuldigd. Wij noemen van hen voor allen Mevrouw T. MEIJERS—GOTTSCHALK, die ons niet alleen in tal van practische kwesties raad heeft verschaft, maar bovendien de drukproeven heeft gecorrigeerd. Daarnaast gaat onze dank uit naar Mejuffrouw Mr M. E. BLOK en Mevrouw Mr J. H. A. DE GRAEFF—BIJLL DE VROE. Naar de eerste voor de vele nuttige wenken, die zij ons gaf en die zij putte uit een jarenlange ervaring als naaste medewerkster van MEIJERS, in welke functie zij meer heeft bijgedragen tot zijn werk dan menigeen bevroedt. Naar de tweede voor haar werkzaam aandeel in het verzamelen van de opstellen, het persklaar maken daarvan en het ontwerpen van een aantal noten, welke oorspronkelijk zouden worden toegevoegd.

Tenslotte danken wij de Koninklijke Academie van Wetenschappen, de Redacties van het W.P.N.R., het N.J.B. en het Tijdskrif vir hedendaagse Romeins-Hollandse Reg, de Broederschap van Candidaat-Notarissen, de N.V. Uitgevers Maatschappij Tjeenk Willink, Zwolle, N.V. Drukkerij en Uitgeverij J. H. de Bussy, Amsterdam en H. D. Tjeenk Willink en Zn's Uitgevers Maatschappij, Haarlem voor de door hen verleende toestemming tot de herdruk van de in dit en hierna volgende delen opgenomen opstellen.

R. P. CLEVERINGA
 J. DRION
 G. DE GROOTH
 R. D. KOLLEWIJN
 J. C. VAN OVEN
 K. WIERSMA